

mgr Michał Wieczorkowski

Tytuł rozprawy doktorskiej: Having the Law Both Ways. A Defense of a Quasi-Cognitivist Picture of Internal Legal Statements

Niniejsza praca stanowi obronę stanowiska quasi-kognitywistycznego w kwestii wewnętrznych twierdzeń prawnych, czyli wypowiedzi typu „Prawo stanowi, że N”, formułowanych z perspektywy uczestnika dyskursu prawnego – kogoś, kto aprobejuje daną normę lub krytykuje jej naruszenie. Wewnętrzne twierdzenia prawnicze zdają się łączyć elementy poznawcze, zwyczajowo kojarzone z przekonaniem, z własnościami praktycznymi, łączonymi raczej z pragnieniami. Niemniej jednak, dominująca w filozofii umysłu tradycja hume’owska głosi, że przekonania i pragnienia są, jak to określił Hume, „odrębnymi istnieniami”. Powyższa dwoistość wewnętrznych twierdzeń prawnych rodzi napięcie, które ujawnia się w następującym pytaniu: Czy wewnętrzne twierdzenia prawne są wytworem zdolności poznawczych uczestników dyskursu prawnego, czy raczej wynikiem ich procesów angażujących pragnienia? Quasi-kognitywizm odpowiada na to pytanie, wskazując, że twierdzenia prawne wyrażają zarówno przekonania jak i pragnienia. Jednocześnie stanowisko to podkreśla nadrzędność wymiaru poznawczego wewnętrznych wypowiedzi prawniczych. Ta nadrzędność ujawnia się na dwa sposoby. Po pierwsze, quasi-kognitywizm prawniczy głosi, że wyjaśnienie treści twierdzeń prawnych konieczne odwołuje się do dziedziny przedmiotowej prawa. Po drugie, funkcję praktyczną wewnętrznych twierdzeń prawnych ujmuje jako wynikającą z pragmatycznych procesów post-semantycznych, a nie z ich semantyki. W niniejszej pracy prezentuję wersję quasi-kognitywizmu prawniczego, która wyjaśnia treść wewnętrznych wypowiedzi prawniczych w kategoriach źródeł prawa i procedur interpretacyjnych ustanowionych przez odpowiednią metodę interpretacji. Następnie przeprowadzam analizę krytyczną proponowanego stanowiska, odnosząc się do wyzwań związanych z powyższym rozwiązaniem. Rozważam w tym kontekście problemy związane z nieskończonym regresem interpretacyjnym, niedookreśleniem właściwości metod interpretacyjnych oraz niespójności tychże metod. W odpowiedzi na powyższe wyzwania, niniejsza praca przedstawia pewne kontrargumenty mające na celu wzmocnienia stanowiska quasi-kognitywistycznego. Niniejsza rozprawa nie tylko wnosi wkład do toczących się debat w filozofii prawa, oferując zniuansowane quasi-kognitywistyczne ujęcie, które uwzględnia złożoność myśli i dyskursu prawnego, ale także wzmacnia autorytet norm prawnych i zdolność przedmiotu domeny prawnej do wskazywania praktykom prawa, decydentom politycznym i badaczom w poruszaniu się po złożonych dylematach prawnych.